

reagálhatunk úgy, hogy horognak tekintjük a kérdéseiket, esetleges megjegyzéseiket – ez egy járulékos tanulási területet jelent a foglalkozáson belül, mégpedig azt, hogy mennyire fontos a körültekintő fogalmazás,

- az előkészített szerepek mindig alkalmasak az irányításra, itt is jól használhatók,
- talán még konkrétabban, elkerülhetetlenebbül használható a tanúskodás konvenció.

Érdeemes a meglévő kész tanítási dráma-vázlatainkat végiggondolni, hol, hogyan alkalmaztuk a fentieket, illetve az eddigi ismereteinket kiegészítve, a tudatos használattal hol tehetjük még hatékonyabbá a foglalkozásaink irányítását.

Köszönöm mindenkinek, aki megtisztelt jelenlétével, és részt vett a részben közös gondolkodásban. Köszönöm Rudolf Éva néni építő kritikáját, a foglalkozás utáni beszélgetésünket, melyből rengeteget okultam.

Ajánlott irodalom a pszichológiai háttéranyagok tanulmányozásához:

Eric Berne: Emberi játszmák

Eric Berne: Sorskönyv

Ian Stewart-Vann Joines: A TA-MA – Bevezetés a korszerű tranzakcióanalízisbe

Thomas Harris: Oké vagyok, oké vagy. Módszer az önismerethez

Játszmák nélkül – Tranzakcióanalízis a gyakorlatban Szerk.: Járó Katalin

Sors mint döntés – Az érzelmek felfedezése és felszabadítása. Szerk.: Járó Katalin

Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. Szerk.: Mészáros Aranka

F. Várkonyi Zsuzsa: Tanulom magam

F. Várkonyi Zsuzsa: Már százszor megmondtam...

Ajánlott dráma:

Edward Albee: Nem félünk a farkastól

Ajánlott film:

Velem vagy nélküled (amerikai film, 1999, rendező: *Rob Reiner*)

Ajánlott színház:

Klamm háborúja. Az előadás honlapja: <http://href.hu/x/6dt5>

További információk:

Magyar Tranzakcióanalitikus Egyesület. Honlap: <http://www.hata.hu>

Az emberi kapcsolatok: játszmák és a fejlődés lehetőségei. Józsa Zsuzsanna előadása – letölthető hangfájlok: <http://href.hu/x/9upo>

Közgyűlni jó!

Rostock, 2009. május

Bethlenfalvy Ádám

Igen, közgyűlni jó! A demokratikusan működő szervezetek közgyűlése kínálja azt a lehetőséget a tagságának, hogy tegyen a szervezet demokratikus működéséért, döntsön, számon kérjen, feladatot-felelősséget vállaljon. A drámapedagógia világszervezete, az IDEA¹, háromévente tart tisztújító közgyűlést, a mindig más földrészeken megrendezett világkongresszussal egy időben és többnyire a kongresszus előtti évben is egy olyan közgyűlést, amely lehetőséget teremt a szervezet helyzetének, tevékenységének értékelésére és a világkongresszussal kapcsolatos kérdések, problémák tisztázására. Idén a kelet-német Hanza kereskedővárosok egyike, Rostock adott otthont a közgyűlésnek egy kolostorból iskolává alakított épületben. Szokás szerint egy nagy rendezvénnyel párosították a hivatalos találkozót, az elsősorban hangszeres- és színészképzéssel foglalkozó Hochschule für Music und Theatre Rostock és az Universität Rostock gyógypedagógiai karának összefogásában rendezett *Theatre? Mit Mir?!* nemzetközi konferencia elő-

¹ International Drama/Theatre and Education Association (www.idea-org.net).

adóinak egy része a közgyűlésen is „szereplő” küldöttek közül került ki, míg mások kimondottan a gyógypedagógia területét képviselték. Először a közgyűlésről számolok be részletesen, majd röviden a konferenciáról is, a cikk végén.

A közgyűlésen először beszámolókat hallgattunk: a Hongkongban megválasztott elnökség tagjai számoltak be eddigi tevékenységükről. Ebből kiderült többek közt az is, hogy a dráma nemzetközi elismertségének elősegítése érdekében a művészeti nevelés egyéb területeit képviselő szervezetekkel közösen létrehozott Kreativitás Világforum – a művészeti nevelés világforum – munkáján keresztül remélnék teret hódítani az IDEA vezetői. Azt remélik, hogy együtt nagyobb befolyást gyakorolhatnak az oktatással kapcsolatban ajánlásokat megfogalmazó nemzetközi szervezetekre, például az UNESCO-ra, illetve napirenden tarthatják a művészeti nevelés kérdését azokban a térségekben, ahol a World Creativity Summit elnevezésű tanácskozásait tartják. Az IDEA elnöke, Dan Baron Cohen – aki a Weöres Sándor Gyermekszínház Fesztivál résztvevőinek is küldött üzenetet – ennek a szervezetnek is az elnöke. A színház vagy színháztársaság egyes ágait képviselő szervezetekkel való együttműködésben, vagy legalábbis az együttműködő nyilatkozatok aláírásában komoly eredményekről számolhattak be a vezetők. Az AITA/IATA-val és a Nemzetközi Színházi Intézettel is született ilyen megállapodás, ezek leginkább a kommunikáció javítását, a „naptáregyeztetést” és a közös érdekképviselést tűzik ki célul. Hallhattunk még részletes beszámolót a kincstárnoktól, hogy miként költöztette át a bankszámlát és a pénzügyek intézését Norvégiába a titkárság működtetését abbahagyó ausztráloktól, és miként igyekszik átláthatóvá tenni a költségvetést minden tag számára. Ez alkalommal is elhangzott, hogy az IDEA-nak lényegében két bevételi forrása van: az egyik a tagdíj, amit elég rapszodikusán fizet a tagszervezetek egy része, míg a másik bevételi forrás a háromévente megrendezett világkongresszus rendezési jogáért kapott összeg. Ennek kiszámítási módja az utóbbi években változott, régebben a nyereség bizonyos százalékát kellett befizetni, most inkább egy konkrét összegben állapodik meg a szervezet a kongresszus szervezőivel. A 2007-es hongkongi kongresszusról idén beszámoló szervezők jókora haszonról szóltak, ezt azonban non-profit szervezetként vissza kell forgatniuk, így arról is beszámolhattak, hogy milyen további eseményeket, projekteket szerveztek ebből a pénzből. Az mindenestre nyilvánvaló, hogy meglehetősen kevés pénzből gazdálkodik a drámás világ-szervezet.

Rostock, az IDEA-közgyűlés tanácskozása

A közgyűlés fontos témája volt még az elnökségi helyek és feladatok újradefiniálása. Az egyik javaslat a kommunikációért felelős elnökségi pozíció megteremtése volt, amelynek szükségességét mindenki alátámasztotta, hiszen mind a belső, mind a kifelé szóló kommunikáció hagy maga után kívánnivalót. A javaslatot megszavazta a tagság, és a pozíciót betöltő makaói hölgy nagy energiákkal végzi a feladatát a közgyűlés óta². Egy másik javaslat a kutatásért felelős elnökségi pozíció létrehozása volt, ehhez társult egy új tagsági kategória létrehozása is: a *Research Member* szavazati joggal nem rendelkező társult tag lenne. A cél a tagság és a tagdíj bevételek növelése lett volna. Hosszas vita után ezt a két javaslatot újragondolás céljából visszavonta az elnökség. Egy másik visszavont javaslat egy „vének tanácsa”-típusú bizottság létrehozására vonatkozott, amelybe az IDEA elnökségéből távozó személyek kaptak volna meghívást, és adtak volna tanácsot az őket követő elnökségi tagoknak. Az általános vélekedés az volt, hogy ha ezt a tanácsadást, amely egyébként informálisan rendszeresen megtörténik, formális keretbe emeljük, akkor szabályozni kell a mikéntjét és jogkörét, kiket, mikor, miként kell tanácsolnia a „véneknek”, és mennyire kell ezeket a véleményeket figyelembe vennie az elnökségnek vagy a tagságnak. A szándék jogossága ellenére a formát nem találta megfelelőnek a tagság, ezért került sor a javaslat visszavonására.

Az IDEA hatékonyságának szempontjából fontos kérdés a szervezet titkárságának működtetése. Sok éven át a Drama Australia működtette a titkárságot, ők 2009. január elsejével felmondták a korábbi megállapodást. Átmenetileg a mostari CDO vette át a feladatokat. Most két szervezet és egy magánszemély jelentkezett a feladatra, a CDO mellett a francia ANRAT, illetve az IDEA-ban hosszú ideig aktívan tevékenykedő kanadai Ron Dodson is jelentkezett, hogy vállalná a titkárság működtetését. Végül a munkát olcsóbban vállaló CDO mellett döntött a közgyűlés, így az IDEA titkársága Boszniába került, a feladatokat Izida Sakić végzi.

Az igazán nagy horderejű kérdés a 2013-as világkongresszus szervezőinek megválasztása volt. Mivel az alapszabály meghatározza, hogy mindig más földrészen kell megrendezni a kongresszust, ez alkalommal európai helyszínek közül válogatható a szervezet közgyűlése. Az olasz küldöttek, felmérve a feladat nagyságát, a helyszínen visszavonták javaslatukat, míg a bosnyák CDO és a francia ANRAT részletes beszámolót tartott terveiből. A prezentációkból úgy tűnt, hogy a CDO elsősorban a tevékenységének bemutatására használja az alkalmat – ügyes, de kockázatos PR-fogás –, míg a franciák komoly tervekkel érkeztek és ezekről adtak számot. Sok szempontot figyelembe véve végül a párizsi helyszín mellett döntött a közgyűlés. A 2013-as világkongresszus európai helyszíne lehetővé teszi, hogy Magyarország az eddigieknél erőteljesebben képviseltesse magát ezen a nemzetközi fórumon.

Döntött még a közgyűlés a 2011-es elnökségi ülés helyszínéről, ezt Indiában a Natya Chetana látja majd vendégül (kisebb vita alakult ki arról, hogy a helyszín eldöntése a közgyűlés vagy az elnökség jogkörébe tartozik-e, végül többen gondolták azt, hogy ez inkább „politikai” kérdés, mint szervezési), a 2012-es közgyűlésre pedig Új-Zélandon kerül sor.

A 2010-es, Braziliában, Para tartomány Belem nevű fővárosában megrendezésre kerülő drámapedagógiai világkongresszus szervezői beszámoltak arról, hogy hol tartanak a szervezésben. A várt résztvevői létszám 2000 fő, ekkora tömegnek szeretnének tartalmas programot biztosítani a szervezők. Ez óriási szervezési feladat, amelynek végrehajtásában szakértők segítségére számítanak. Létrehoztak egy nemzetközi tanácsadó testületet, illetve a különböző *Special Interest Group*-ok, különböző témákkal foglalkozó szekciók mellé is felkértek koordinátorokat, valamint tudományos tanácsadókat is. A középiskolai korosztállyal foglalkozó szekció egyik koordinátoraként szembesültem a feladat lehetetlenségével, a négy(!) koordinátor közül összesen ketten (én és angol kollégám) kommunikálunk egymással, és a tanácsadóknak szóló eddigi körlevelekre érdemben még senki sem reagált. Így van bennem némi izgalom, hogy miként fog összeállni a kongresszus „giga-programja”. A kongresszuson való részvételre, bemutatkozási lehetőségre lehet pályázni az ún. „szolidaritási projektekkal”. A nemzetközi együttműködésben létrehozott vagy más okból nemzetközi jelentőségű projektek szervezői közül néhányat meghívunk, a többieknek valamilyen más formában tesszük lehetővé a projekt bemutatását (videó, plakát stb.).³

Nagyon rövid idő volt az IDEA tagjainak regionális megbeszélésre, ráadásul az európai tagság akkora csoportot képez, hogy ez nagyban megnehezíti a hatékony párbeszédet. A európai tagság nagysága a regionális együttműködés szervezettségében is tükröződik, ez az egyetlen kontinens, amelynek szervezetei évente találkoznak. A 2009-es tanácskozásnak a helyszíne – mint ismeretes – Budapest, vendéglátója pedig a Magyar Drámapedagógiai Társaság, időpontja egybeesik a Színház-Dráma-Nevelés novemberi rendezvényével. Ez lehetővé teszi, hogy az európai küldöttek a magyar drámapedagógia teljes spektrumából kapjanak ízelítőt (a tanácskozás programját úgy alakítjuk, hogy annak szüneteiben illetve egyes időszaka-

² Szívesen továbbítjuk az MDPT tagjaitól érkező híreket, felhívásokat. Ezek bekerülnek az IDEA hírlevelébe.

³ A jelentkezés részleteiről szívesen adok tájékoztatást minden érdeklődőnek! (B. Á.)

iban az országos rendezvény programjába bekapcsolódhassanak a küldöttek –, hogy mibe, arról az IDEA Europe Koordinációs Bizottsága dönt), valamint egy nemzetközi fórumon ők is beszámolhassanak a magyar drámapedagógusoknak arról, hogy országaikban dráma címén milyen tevékenység folyik.⁴

A *Theater? Mit Mir?!* konferencia programja plenáris előadásokból, műhelymunkákból, valamint szekció előadásokból állt. A délelőttök során hallhattunk előadást autistákkal dramatikus módszerek alkalmazásával dolgozó szakembertől, beszámolót egy norvég-kanadai együttműködésben zajló, a kreativitás jelentőségét vizsgáló kutatásról, prezentációt a neuro-dramatikus játék fontosságáról romániai árvaházakban dolgozó előadótól, valamint előadást az IDEA elnökétől a világ különböző pontjain alkalmazott dramatikus módszerekről és ezek szerepéről a fiatalok világfelfogásának kialakításában. A szekciók előadásai a drámaterápiától a playback színházig a legkülönbözőbb témákról szóltak, a műhelymunkákon pedig betekintést nyerhettek a résztvevők a különböző földrészekben folyó, dramatikus eszközöket alkalmazó projektek, szervezetek, tanárok munkájába. A németországi drámapedagógia helyzetéről újfent kiderült, hogy az iskolai színjátszás az elsődleges megjelenési formája, sok helyen órarendbe illesztett tárgyként járhatnak „színházzóra” a diákok. A szabályjátékok, gyakorlatok és a szerepjáték is részét képezi sok tanár eszköztárának, de például a műhelymunkám során bemutatott tárgyakra és térhasználatra épülő történetépítő, problémacentrikus tanítási dráma a rostocki diákok számára teljesen ismeretlen volt⁵.

A konferencia rendkívül jól szervezett volt, a beszámolók, eredmények közzététele is részben megvalósult. Az eddig bérkezett cikkek, beszámolót olvashatóak a konferencia honlapján (www.theater-mit-mir.de), innen letölthető a részletes program is.

Theater? Mit Mir?! – műhelymunka a rostocki konferencián

⁴ A nemzetközi fórumra 2009. november 14-én, a Magyar Drámapedagógiai Társaság közgyűlése előtt kerül sor Drámapedagógia Izlandtól Boszniáig címmel.

⁵ A műhelymunkáért járó utazási támogatás és szállás lehetővé tette, hogy a közgyűlésen való részvételre ne kelljen az MDPT-nek pénzt költenie. (B. Á.)